

Bakker

student/docent, het aantal contacturen en het aantal verwijzende, bindende studie-adviezen. Daarover is een discussie ontstaan, maar wat is thans de stand van zaken? Ik doel vooral op de verzameling van objectieve gegevens. Wil de minister daarbij initiatieven betrekken die een aantal jaren geleden door studenten in verschillende steden zijn genomen om te komen tot een goede evaluatie van het onderwijs? De keuzegids is met name gebaseerd op de visitatiecommissies. Men spreekt bijvoorbeeld over de richtlijn voor een meer dan consumentengids voor de student.

Vanuit het VWO, hoewel ik daar niet alle achtergronden van ken, kunnen er in de toekomst meerdere instroommomenten in het hoger onderwijs komen. Wat zal in de toekomst de betekenis zijn van de regel dat je voor 1 februari kunt switchen? Wanneer er meerdere instroommomenten zijn, kan de datum van 1 februari niet zo stellig meer worden gehanteerd.

Een volgend punt is het gegeven dat de klok een jaar kan worden stilgezet. Stel, dat je na een jaar of drie de klok een jaar hebt stilgezet om bestuurswerk te verrichten. Vervolgens word je twee jaar later ziek. Als gevolg daarvan kun je je diploma niet binnen zes jaar halen. Hoe kijkt de minister tegen zo'n ± bepaald niet ondenkbeeldige ± situatie aan?

De heer Van der Ploeg stelde een vraag over het fonds voor talentvolle studenten. Ik sluit mij hier graag bij aan. Ook ik heb het bericht dat de minister voor dit najaar had aangekondigd, nog niet gezien.

Een volgend punt betreft de studenten theologie en het probleem van de deficiënties Grieks en Latijn. De minister schrijft in de nota naar aanleiding van het verslag dat het gaat om een probleem dat zich ook bij andere studies kan voordoen. Doet zich dat ook elders voor? Is dat in deze mate en deze omvang het geval? Of is het bij theologie een heel specifiek probleem waarvoor een specifieke tegemoetkoming nodig kan zijn? Wij hebben dit voorjaar het amendement-Van der Vlies in het wetsvoorstel verwerkt. Ik hoor graag op dit punt de reactie van de minister.

Ik heb zorgen over de positie van de gescheiden ouders en met name over de alleenstaande gescheiden ouder en de toename van de

ouderlijke bijdrage als gevolg van de nieuwe systematiek. In een interruptiedebatje tussen mevrouw De Vries en de heer Van der Ploeg is gesteld dat men het benodigde geld kan lenen. Bij de toegankelijkheid speelt echter de aanvullende beurs een belangrijke rol. Wil de minister hierop ingaan?

Over de afstudeerfondsen krijgen wij signalen dat het met de kenbaarheid en de duidelijkheid van de regels niet erg goed gesteld is. De nota naar aanleiding van het eindverslag spreekt hierover duidelijke taal, ook als men niet na zes jaar afstudeert als gevolg van onvoldoende studeerbaarheid. De instelling moet dan in volle mate tegemoet kunnen komen aan de daardoor opgelopen schade. In hoeverre is dit in de praktijk gerealiseerd? Hoe staat het hiermee?

Ik weet niet of de heer Van der Ploeg al een amendement over de vluchtelingenstudenten heeft ingediend. Ik wil het in ieder geval graag mede indienen.

□

De **voorzitter**: Ik maak een opmerking over het tempo waarin dit wetsvoorstel wordt behandeld. Het vergt veel meer tijd dan de commissie en de woordvoerders geëndiceerd hadden. Dat is weliswaar niet zo'n probleem, maar vast staat dat wij om 16.30 uur beginnen met de onderwerpen inzake Buitenlandse Zaken. Indien de minister het antwoord nog niet afgerond heeft, kan hij dat morgen voortzetten. Met het oog op de zaken die vandaag aan de orde zijn geweest, kan de tweede termijn vandaag überhaupt niet plaatsvinden. Wij moeten de behandeling van de onderwerpen betreffende Buitenlandse Zaken namelijk vandaag afronden. Degenen die daar gisteren bij betrokken zijn geweest, weten dat er fors aan getrokken is.

Dit betekent dat de behandeling van het onderhavige wetsvoorstel vandaag niet afgerond kan worden. De tweede termijn en een eventuele rest van de eerste termijn zullen morgen aan de agenda worden toegevoegd. Dat zal zijn in de loop van de avond. U weet nu alvast hoe de vlag erbij hangt.

De algemene beraadslaging wordt geschorst.

De vergadering wordt van 13.34 uur tot 14.20 uur geschorst.

De **voorzitter**: De ingekomen stukken staan op een lijst die op de tafel van de griffier ter inzage ligt. Op die lijst heb ik voorstellen gedaan over de wijze van behandeling. Als aan het einde van de vergadering daartegen geen bezwaren zijn ingekomen, neem ik aan dat de Kamer zich met de voorstellen heeft verenigd.

Regeling van werkzaamheden

De **voorzitter**: Ik bepaal nader, dat het nota-overleg van de vaste commissie voor Volksgezondheid, Welzijn en Sport over Jeugdwelzijn en -zorg van 18 december a.s. niet doorgaat.

Ik geef het woord aan de heer Schutte.

De heer **Schutte** (GPV): Voorzitter! De Kamer heeft onlangs gestemd over een wijziging van de Mediawet. Die wijziging was met name nodig om reclame ook na 1 januari 1996 mogelijk te laten zijn op de regionale en lokale omroep. Dat op zichzelf simpele wetsvoorstelletje was bij de indiening, en daarna in de Kamer nog wat meer, opgetuigd alsof het om een kerstboom ging in plaats van een wetsvoorstel dat nodig was om een mogelijk vacuüm te voorkomen. De staatssecretaris is toen geconfronteerd met waarschuwingen dat het problemen zou kunnen geven bij de Eerste Kamer, maar hij had alle vertrouwen in de bereidheid van de Eerste Kamer om mee te werken. Inmiddels is gebleken dat dit vertrouwen toch een beetje te groot is geweest en dat de Eerste Kamer haar taak als medewetgever zeer serieus opvat. Dat is uiteraard te prijzen. De gevolgen liggen nu echter wel op het bordje van de staatssecretaris: per 1 januari 1996 is er geen rechtsgrond meer voor reclame op regionale en lokale omroep.

Uit de media heb ik begrepen dat dit tot enige paniekreacties op het departement heeft geleid. Er schijnt gesproken te worden over een novelle, die er nog snel moet komen. Misschien nog belangrijker is dat er ook gesproken wordt over een afspraak met het Commissariaat voor de media over een door het commissariaat te voeren gedoogbeleid, waarbij later het reclame-

Voorzitter

verbod met terugwerkende kracht ongedaan zou kunnen worden gemaakt. Dat is een wat bizarre situatie, dunkt mij, want de staatssecretaris vraagt daarbij een toezichhoudende instantie om haar wettelijke taak tijdelijk niet uit te oefenen om hem uit de politieke moeilijkheden te helpen. Als ik even herinner aan de politieke rede van collega Bolkestein vorige week over het fenomeen gedogen, kan ik mij niet anders voorstellen dan dat het zeker in die fractie een gruwel moet zijn dat een nieuwe vorm van gedogen wordt ingevoerd.

Dit alles is, dunkt mij, reden voldoende om de staatssecretaris te vragen, de Kamer nog deze week schriftelijk opheldering te bieden. Daarbij denk ik met name aan de volgende vragen.

1. Waarop was zijn verwachting gebaseerd, zowel vóór, tijdens als na de behandeling van het wetsvoorstel, dat de Eerste Kamer het voorstel wel op een zodanig tijdstip zou behandelen dat inwerkingtreding per 1 januari a.s. geen problemen zou opleveren?

2. Welke maatregelen denkt de staatssecretaris te nemen om de gerezen problemen op te lossen?

3. Toegespitst op het element van een mogelijk gedoogbeleid, wat is de rechtsgrond voor een dergelijk beleid om het commissariaat op die manier af te houden van zijn wettelijke taak?

Als deze brief de Kamer nog vóór het weekeinde kan bereiken, kan de Kamer aan de hand daarvan bezien of er aanleiding is de staatssecretaris volgende week nader aan de tand te voelen.

Mevrouw **Van Nieuwenhoven**

(PvdA): Voorzitter! Ik voeg er nog een vraag aan toe, namelijk of de staatssecretaris ook de mening van het Commissariaat voor de media wil vragen over dit geheel. Wil hij dat aan de Kamer meedelen?

De heer **Verhagen** (CDA): Voorzitter! Ik steun het verzoek van de heer Schutte van harte. Ik heb ook graag antwoord op de vraag waarom de staatssecretaris het aanbod van de CDA-fractie, tot drie keer toe gedaan, om een amendement in te dienen dat een soort noodwet mogelijk maakte, van de hand heeft gewezen omdat hij zo vol vertrouwen was in de afloop.

Mevrouw **Van Heemskerck**

Pillis-Duvekot (VVD): Voorzitter! Wij zijn het zeer eens met de opmerkingen en de argumentatie van de heer Schutte. Misschien is het goed, de staatssecretaris eraan te herinneren dat wij woensdagavond ook met reces gaan. Als hij ons vertelt wat er moet gebeuren en als hij een novelle of een noodwetje wil, dan moet dat ook nog door deze Kamer heen. Wilt u dat er nog aan toevoegen, voorzitter?

De **voorzitter**: Ik neem aan dat het laatste de staatssecretaris bekend is.

De heer **Van der Vlies** (SGP): Voorzitter! Ik sluit mij aan bij het verzoek van collega Schutte.

De **voorzitter**: Ik stel voor, het stenogram van dit deel van de vergadering door te geleiden naar de staatssecretaris.

Daartoe wordt besloten.

Aan de orde is de voortzetting van de behandeling van:

- **het wetsvoorstel Wijziging van onder meer de Wet op de studiefinanciering en de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek in verband met de invoering van de prestatiebeurs, de vorm van de toelage en de leeftijd waarop aanspraak op studiefinanciering in het hoger onderwijs ontstaat (24325).**

De algemene beraadslaging wordt hervat.

Minister **Ritzen**: Voorzitter! Ik dank de geachte afgevaardigden voor hun inbreng in de eerste termijn over het wetsvoorstel inzake de prestatiebeurs. Ik ben er zeer erkentelijk voor dat de Tweede Kamer bereid is geweest om dit onderwerp nu nog op de agenda te plaatsen. Ik zeg dit mede, omdat elke minuut winst meegenomen is. Natuurlijk mag snelheid niet ten koste van een zorgvuldige afweging gaan. Ik heb het wetsvoorstel al begin september ingediend om de Kamer ruim de gelegenheid te geven en om een langere termijn van invoering vast te stellen dan de vorige keer.

Als de prestatiebeurs in de eerdere vorm was ingevoerd, zou dit geen

problemen hebben opgeleverd; daar wil ik nog wel even op wijzen naar aanleiding van de opmerking van de heer Lansink. Ik heb mij er nog van vergewist. Indertijd heb ik gezegd: "Ik dek dat politiek af", en de heer Schutte vroeg wat dat precies betekende. Ik kon hem daar toen niet alle duidingen van geven, maar het was wel duidelijk dat de Kamer met mij een probleem zou hebben gehad als het niet goed zou zijn verlopen. Achteraf heb ik nog steeds het gevoel dat ik die uitspraak volledig waar had kunnen maken.

Het huidige wetsvoorstel kent afwegingen. Het is typisch een politiek wetsvoorstel in de zin dat het niet alleen mooie maar ook lastige punten bevat. Ik ben erkentelijk voor de wijze waarop de Kamer de lastige punten naar voren heeft gebracht, die tot een afweging moeten leiden. Bij die afweging hebben de financiën zeker een heel belangrijke rol gespeeld. De heer Rabbae heeft onze worsteling ± zo mag het best worden genoemd ± met betrekking tot toelating tot de EMU nog eens weergegeven. Wij moeten daar niet licht aan tillen. Het is uiterst belangrijk dat Nederland deel zal uitmaken van de eerste tranche van de EMU, maar op dit ogenblik is niet het soort afweging aan de orde dat de heer Rabbae schetst. Er moet niet worden gekozen tussen bezuinigen of niet bezuinigen; de afweging betreft de vraag of in de komende jaren middelen zullen worden besteed voor lastenverlichting dan wel tekortreductie. De heer Rabbae heeft overigens helemaal gelijk; het is nooit uitgesloten dat wij weer in zwaar weer terechtkomen en dan een nieuwe afweging moeten maken. Je mag dan ook van tevoren nooit mooi weer veronderstellen.

De afwegingen in het financiële vlak moeten gekoppeld zijn aan een onderwijskundige visie, die aansluit bij opvattingen zoals hier naar voren zijn gebracht, en daar zal mijn betoog over gaan. Nederland heeft een enorm belang bij goed onderwijs, waaronder goed hoger onderwijs. In dat kader meen ik dat de gemaakte keuze voluit verdedigbaar is op grond van het verlagen van rechten op studiefinanciering van "cursusduur plus één" naar "cursusduur".

De heer Lansink heeft in dat verband gesproken over geloofwaardigheid. Ik heb hem al drie keer geantwoord, maar ik geloof niet dat